

У міжчалавечых адносінах *нэўтралітэт* тычыцца дзеянняў, а ня думак. У думках мы заўсёды на чым-небудзь баку. Дзейнае неўмяшаньне ў чые-небудзь справы, барацьбу або спрэчкі не заўсёды бывае дадатным і мае шэраг адценьняў. Яно можа быць выявай дальнабачнасьці, такту, бесстароннасьці, памяркоўнасьці ў ацэнках, але таксама выгодніцтва, халоднага разьліку, абыякавасьці да чыёй-небудзь крыўды або відавочнага зла. Адсюль прымаўкі „мая хата з краю — я нічога ня знаю“, „гэта мне ані баліць, ані сьвярбіць“.

Неўмяшаньне ў чужыя справы можа быць спрычынена і маладушнай, базьлівай перастрахоўкай, каб не зрабіць памылковага выбару, не пацярпець, стаўшы на пройгрышным баку. Аб гэтым у Сьвятым Пісаньні гаворыцца: „Дзеля таго, што ты цёплы, а не сыцюдзены ані гарачы, Я выкіну цябе із вуснаў Маіх“ (Адкр. 3, 16).

Нэўтралітэт добры толькі да пэўнай меры. Калі аднак сытуацыя гэтага патрабуе, трэба выразна акрэсьліцца і стаць на нейкім баку.

Нябожчык

Юрась Бушлякоў

Нябожчык — той, хто ўжо ня мае сваёй долі на гэтым сьвеце. *Нябожчык* ідзе ад праславянскага **ne-bogъ*, дзе гэтая другая частка **bogъ* азначае долю. Словы, аналягічныя нашаму *нябожчыку*, маюць заходнія славяне, а таксама ўкраінцы. Але беларускі *нябожчык* — гэта ня толькі памерлы, на нашай моўнай глебе разьвілося ў *нябожчыка* шчэ адно значэньне — нейкае запрапалае некуды рэчы. *Тапор мой ужо нябожчык* — значыць, загубіўся і, як той памерлы, ня мае сваёй долі на гэтым сьвеце. Як герой прозы Аляксея Кулакоўскага — *нябожчык* Іван — усё жыцьцё марыў ён пра шчасьце, ды не дачакаўся, памёр, небарака. *Нябожчыкі* ў нас усе добрыя. Праўда народная сьцьвярджае, што пра *нябожчыкаў* ня трэба гаварыць благога. Па *нябожчыках* у нас галосіць — і з галашэньня, якое спрычыніў *нябожчык*, неўспадзеўкі бачыш, як расхінаецца беларуская душа і вылівае беларускія словы. У савецкую нерэлігійную пару ў нашым *нябожчыку* па-ранейшаму, як 100, і 200, і болей год назад, чуўся Бог. І кожнага разу *нябожчык* прыносіў з сабою прысутнасьць *Бога*. Пад канец стагодзьдзя апошнюю *нябожчыкаву* дарогу ўсё часьцей ізноў, як і было здавён на хаўтурах, ачольвае крыж. З крыжом і ў *Божай* прысутнасьці беларусы праводзяць на новую долю таго, хто пакінуў наш сьвет.

Нядзеля

Валянцін Акудовіч

У Бібліі сказана: „І завершыў Бог да сёмага дня справы Свае, якія Ён рабіў. І адпачываў у дзень сёмы ад усіх справаў Сваіх, якія рабіў“ (Быц. 2, 2). А паколькі чалавек створаны паводле вобразу і падабенства Божага, то ў сёмы дзень тыдня людзі таксама адпачываюць. Іншымі словамі, нічога „*ня дзеляюць*“. Адсюль і „*нядзеля*“.

Адпачывае Бог. Адпачывае чалавек. Але нехта ж мусіць рупіцца пра тварэньне быцьця ў *нядзелю*... Імя гэтага рупліўцы дакладна назваў Фрыдрых